

v sexuálních dobrodružstvích (s. 47), nebo jaká byla zkušenost O'Halpinovy babičky v době bojů za nezávislost Irska (s. 46–47, 179 atd.)? Autor mohl také více pozornosti věnovat tomu, aby nedocházelo ke zbytečnému opakování informací – jako příklad lze uvést putování zdroje týkajícího se případné invaze do Irska přes Československo (s. 35, 42, 66, 76). Je opravdu nutné pro nacistické Německo použít termínu „dábel“ a naopak pro spojení „anděl“ (s. 253)? Porozumění textu navíc zbytečně komplikuje fakt, že autor některé pasáže v textu nechal ve francouzštině (např. s. 169).

I přes všechny tyto výtky je recenzovaná studie kvalitně zpracovaná a naše znalosti o irské neutralitě nepochybně rozšiřuje, byť pouze částečně. Je škoda, že se O'Halpin nezaměřil pouze na spolupráci irských a britských tajných služeb a do knihy zahrnuje problematiku mnohem širší. Čtenář se tak může cítit poněkud ochuzen. Kniha také není vhodná pro čtenáře, kteří jsou úplnými „začátečníky“ v oblasti irské neutrality, těm „pokročilejším“ ovšem naopak může pomoci dotvořit si obrázek o celé věci.

Kathleen Geaney

Jeremy Richardson, David Coen, eds., **Lobbying the European Union: Institutions, Actors, and Issues**. Oxford: Oxford University Press, 2009, 400 s. ISBN 978-0-19-920735-0

Spolu s rozšířením pravomocí evropských společenství ke konci 80. let výrazně narostl zájem a ovlivňování procesu vytváření politiky na evropské úrovni. Brusel se tak v průběhu 90. let stal magnetem pro nevidané množství nejrůznějších zájmových skupin, od skupin tradičních (průmysl, zemědělství či odbory) až po nové (např. neziskové organizace). Odhady o počtu lobbistů pohybujících se mezi evropskými institucemi se zásadně rozcházejí, různé zdroje hovoří o počtech mezi 1500 až 15 000. Nárůst aktivit zájmových skupin vedl evropské instituce k potřebě zajistit transparentnost a vykazatelnost (*accountability*) procesu lobbování. V posledních letech tak Evropský parlament i Komise vytvořily mj. povinnost registrace pro zájmové skupiny, ale zda registry lobbistů v EU splnily svůj účel, to zůstává sporné.

Fenoménem lobbování v EU se v posledních několika letech zabývalo velké množství autorů, ať již z řad akademiků či profesionálů. Jen zřídka však jejich práce nabízí skutečně akademický pohled s teoretickou základnou a kvalitní metodologií. Recenzovaná kniha v tomto smyslu zaplňuje „díru na trhu“.

Sborník editorů z University College London a Oxford University volně navazuje na svazek vydaný v roce 1993. Jedná se tedy o jakousi reflexi vývoje posledních 20 let, který byl vskutku velmi bouřlivý. Cílem sborníku je zachytit proces lobbování ve víceúrovňovém systému EU v jeho celosti: od vytvoření agendy po implementaci, pozornost je přitom věnována zejména specifické kultuře lobbování, která se vyvinula při evropských institucích, schopnosti zájmových skupin vytvářet koalice a problémům transparentnosti a legitimacy, které se v souvislosti s lobbíngem nutně objevují. Sborník se dělí celkem na tři části: první

zachycuje institucionální rámec, ve druhé se seznámíme s aktéry lobbování a třetí část nabízí pohled na jednotlivé sektorální politiky ve formě případových studií.

Sborník se zabírá především dynamickou složkou lobbování v komplexním systému EU, tedy změnám vztahů mezi institucemi v rámci rozhodovacích procesů (např. růst významu Evropského parlamentu), reakcí institucí na zvýšený zájem o jejich ovlivňování, reakci zájmových skupin na nové možnosti lobbování a výše zmíněné změny v institucionálním rámci EU.

Jako červená nit se textem táhne úvaha nad postavením zájmových skupin v demokratickém systému. Lobbying přináší do systému tvorby politiky důležité informace o postojích aktérů, kterých se budou politická rozhodnutí bezprostředně týkat. Jednání s těmito aktéry již v průběhu vzniku politik tak nejen zajišťuje kvalitu rozhodování, ale i jeho legitimitu a urychluje a zjednodušuje tak proces implementace politiky. Systém EU se v tomto ohledu dá vnímat jako „podinformovaný“. Evropská komise jako hlavní tvůrce legislativních návrhů i tzv. měkkých opatření disponuje v porovnání s národními státy podstatně menšími kapacitami k získávání informací, a transnacionální prostor, ve kterém se pohybuje, je také nesmírně komplexnější. Pro Evropskou komisi ale i další instituce jsou tak zájmové skupiny jedinečným zdrojem expertních informací a také legitimacy. Instituce EU jsou tak často k zájmovým skupinám výrazně vstřícnější a otevřenější než národní administrativy.

Schopnost lobbovat v komplexním systému EU však zůstává omezena zejména pro menší národní aktéry bez kapacit pro sledování evropských legislativních procedur. Lobbování v EU tak dosud zůstává zejména v rukou bruselských lobby, ze kterých se staly tzv. „obvyklí podezřelí“, automaticky zvaní k setkáním se zástupci institucí. Problémů tohoto typu se v oblasti lobbingu v EU vyskytuje celá řada a recenzovaná publikace přináší jejich strukturovanou analýzu.

Právě díky svým nesporným akademickým kvalitám je kniha vhodná zejména pro výzkumníky zabývající se vytvářením politiky v EU, či experty se zájmem o vybrané oblasti evropských politik. Jednotlivé kapitoly byly zpracovány na základě rozsáhlé literatury, a mohou tak sloužit jako vhodný zdroj pro zájemce o další výzkum v této oblasti. Problematika lobbování a jeho regulace je v současné době vysoce aktuální i v českém kontextu, nicméně počet publikací k tomuto tématu v češtině zatím za tímto zájmem zaostává; překlad této publikace by pomohl rozšířit řadu kvalitních publikací o lobbingu i pro české publikum.

Anna Kárníková

Matthias Rogg, *Armee des Volkes? Militär und Gesellschaft in der DDR*. Berlin: Ch. Links Verlag, 2008, 687 s. ISBN 978-3-86153-478-5

V ediční řadě *Vojenské dějiny NDR*, kterou vydává Vojenskohistorický výzkumný ústav v Postupimi (MGFA), vyšla roku 2008 habilitační práce podplukovníka Bundeswehru a historika Matthiase Rogga (Univerzita Postupim). Navazuje v některých ohledech na podněty